

Neményi Zsolt

Az Eszkimó prózából

VIII. A bogarak

Gyilkosok vagyunk!, motyogta Eszkimó, miután szemügyre vette autónk elejét, s valóban, az utcai lámpák fénytraverze jól kihozta azt a rengeteg rovar, bogarat, kis poszáta pillangókat, amik rátapadtak a szélvédőre. Legalább tizenötezeret mészároltunk le – nézett rám némi közönnyel, s nekem bele kellett hajolnom ebbe a párás légvonatba, a hangba, rettenetes halk szavaiba, hogy egyáltalán megérthessem, mit akar.

Eszkimó túlságosan komolyan veszi ezeket az esti kirándulásokat, gondoltam, de nem szóltam hozzá.

Nagy tegzes, vagy pozdorján!, mondtam kicsivel később, és ujjamat az ablaküveg szélére nyomva mutattam egy méretes példányt, pontosabban annak kissé elkenődött változatát, s pár centiméterrel arrébb észrevettem, tiszta szerencséből – csak a potroha miatt – azt a sarlós fürkész, a Nagy sarlós fürkész, tényleg szerencséből, mert nagyon el volt változva ott a szélvédőn. Mondom, csak a potroha miatt.

Verőköltő bodobács, jegyezze meg Eszkimó hosszas kutatómunka után, mutatójúját ő is ráhelyezve egy bizonyos pontra. Az lehetetlen, mondtam, és elmagyaráztam neki, hogy poloskát még senki sem talált autóüvegen, különben is azok csak össze-vissza mászkálnak, itt-ott, nem lehet tudni, sosem lehet, de autóüvegen nem; oda egyszerűen nem kerülhetnek.

Mégjő, hogy lőtücsköt nem találtunk, mosolygott, az biztosan berobantotta volna. Erre már csak helyeselni tudtam: igen, mondtam: igen, miközben már órák óta kutattuk, elemeztük az összes fellelhető bogarat, hogy melyik rovar milyen – legtöbbször persze én győztem, én ismerem ezeket a dolgokat jobban, míg ő csak találgat –, szűrja magabiztosságát, hogy valaki, pont én, a legrejtettebb vágyait is fölül tudja múlni.

Rajtam megint a pánik. Eszkimó hazament, csitítani kellene egyre, csitítani agyamat, ne pörögjön túl, ne csorduljon, mikor is fejemet látom a poros vízcseppeken, amelyek megmaradtak az Opel motorháztetőjén – kúsznak egybe, mint a legbensőbb lélek, mely átfog, és benne van minden, csak a szélvédőre ragadt bogarakban nem –, és elsősorban oly irányban működik, hogy amennyire tőle telik, lényegi képessége szerint egyesítse a részeket.

94szept13

XI. A defekt

Eszkimót be kellett vinnem a kórházba. Azt hiszem, lebénult. Amikor rátaláltam, ott ült gránátos székén, előretolt fejjel, lógva pihenő kezekkel, mint súlyosbító körülménye a napnak, még somolygott is, akárha szüntelen visszaemlékezés gyötörné, várakozása egy helyben, amire csak dúdolni lehet halkán a szöveg nélküli badar dallamot, egy nagy köteg orgazmust. Az ember sosem tudja, hogyan akarnak tréfát úzni vele.

Defekt, suttoztam magamnak: defekt. Aztán odaballagtam a gránátos karosszékhez, a törzshelyhez, megfogtam végtagjait, végigtapogattam az összes fellelhető izmot, és cibáltam a fehér kőpadon is, meg kinn az udvaron, hátha visszanyeri eszméletét, de nem, ez nem történt meg, csak az asztallap nyomta arccal, a piros foltokkal vigyorgott rám kísérte-tiesen.

De miért könnyes az arca? Már régóta nem sír a ráncai miatt, miért sír éppen ebben az orgazmusban?

A kórházból jövet eszembe jutott apám figyelmeztetése: negációval sose fejezd be, fiam!, negációval sohasé!, az nem szép, sosem szép!

* A szövegben a kurzívval szedett rész Elsa Triolet-idézet.

A vonaton hazafelé egész végig kicsikét voltam, kiabáltam holmi negatív jelentésű mondatokat, mélymondatokat, kiabáltam a negatív mélyközpontozást, eleget téve ezzel összes testrészemnek. Váljék egészségére!, váljék, mondtam, hogy pusztá bosszúból tovább hallasszam kötelezettségem.

Otthon aztán elővettem Eszkimó legutóbbi feljegyzéseit, tanulmányoztam az orrluknyi betűket, hogyan gondöríti egybe a folyamatot, pedig csak a szakadást szerettem volna látni, az agy végzetes eltévedését, a sokkot, a más irányba álló gondolatot, esetleg kézmozgást, minden gondolkodásom ellenére valami lyukat a papíron, ahol megállt a toll... Persze a fogyatkozó betűket akartam kivenni, az írásjeleket, hogy satnyulnak esetleg, valamiféle jelet bizonyítékul erre a változásra.

Vonatban vagyok. Meglepett volna, hogy egy vonatban töltött éjszaka nem lenne éjszaka. Minden álmom éjszaka játszódik, minden álmom éjszaka. Aznap este a családommal álmodtam. Megálmodtam egész nemlétező családomat, mint ugranak láncot alkotva fiatalok és öregek belvárosi ereszek pereméről a szomszédos ház padlásterére felé. Igazi családi éj volt.

Nem fekszem le. Eszkimó harmadik hónapja kórházban lakik. Nem fekszem le, járkálok körbe-körbe, mint nősténykutyám közvetlen kölykezés előtt. Az orvosok is azt mondták, hogy javult az állapota, igaz, beszélni még nem tud, amolyan artikulálatlan hangok jönnek belőle, de legalább járni képes, persze azt is segítséggel, bizonyos lassúsággal – nem egy járógép!, ellenkezőleg, egy matróruhás lassított felvétel, ahogy egymáshoz tapadva irányítom a lépéseket, gond nélkül előrébb rugdosva a merev lábakat, enyhe terpeszbe, öltönyöm zsebéből időnként kirángatva a kisüveg töményét, hátha segít, mondom is: biztos segít, megnyit valamit ott belül, akármilyen közel kell is hajolni a gőzölgő kávéskanállal.

Először a betűkkel kezdtem a tanítást. Eszkimó bezárult birkaagyát írásjelekkel traktáltam. Senki sem csinálta volna jobban, hiszen egész ősszel az ő sorait böngésztem, néhol bökődve a lapot, hogy talán felfedezek egy vékonyabb papírrészt, hol megugrott a toll, s ami vékonyabb papírrész (ez az ugrás) végül is előidézhetne féktelen nyugalomban a szakadást. De nem találtam ilyet, a lapok tökéletesen egyenletesek voltak – jó minőségű papír, sehol egy dobbantó faszálka, vékonyulás, végig a hihetetlen simaság stb., és hiába kotortam keresztbe az évszakot, a lassan alakuló fonatot sem láttam. Lőfegyver nélkül nyomoztam, tanítottam, hol a lakásban, hol bent a városban – a gőzfürdőbe se jártam, meteor-megfigyelő állásomat pedig fől számoltam, hogy mindennapi tevékenységemhez teljes izolációt teremthessek magam köré. Mondanom sem kell, az akció nem hozta meg a gyümölcsét; sehol egy nyom, találat, mondtam is magamban, biztos ez a titka, mondtam magamnak: ez a trükkje, Eszkimó késői trükkje, nehogy kitaláljon zsebéből egy golyó, mielőtt elpatkol, akárha odaszólna.

Ma rendet tettem Eszkimó szerszámai között. Rendesen összehajtogattam a bűvárruhát, a hegymászó hevedereket is sorba raktam, külön polcra a köteleket, külön a karabinert s a többi közönséges szerszámot, de a jégszakányt sehol sem találtam, pedig tudtam, hova szoktam tenni, tudtam, mindig a felső polcra, talán csak óvatosságból, de mindig ott volt. Mostanra azonban elveszett. Végül meguntam a keresést és lerogytam az íróasztal mögé.

A térdemmel tapogattam ki. Ott volt az íróasztal belső falába csapva oda ahová az ember a lábát dugja normális körülmények között. A középső részbe. Az öreg íróasztal két oldalsó szárnya tele volt csákánynyomokkal. Eszkimó hát nem írni ült le itthon töltött utolsó heteiben, hanem, hogy csákányozza az idős bútort, hogy guggolóállásban ekképpen illusztrálja naplóját.

